

‘Ἄπ’ τὸν καὶ ποῦ ρήμαξαν οἱ Βάνταλοι τὸν κόσμο,
Τὴν Ρώμην διαγουμέζουνε, τὴν Πόλην φοβερίζουν,
‘Ο Γεζερίχος δεύτερος Ἀττίλας, δραχηγός τους,
Χυμάει χτυπώντας καὶ σκορπεῖ τικώντας, καὶ τοὺς
[σφάζει],
Τάσκει τὸ βασιλικὸν τὸ σφιγκτοκλεῖ τὸ πιάνει.
Κοπαδιαστὰ μακρόσυρτοι περνῶν μπροστά τον οἱ
[τακλάβοι],

Κι δλοντις ἀπό τὰ ψῆλωμα τοὺς βλέπει δι Γεζερίχος,
«Σ’ δλοντις μαχαίρι καὶ φωτιά!» προστάζει δι Γεζερίχος
· Καὶ τὸν τελέατην καρτερῶν ἀράδα ἀράδα οἱ σκλάβοι
· Κ’ ἔνα σκλαβάκι μοναχᾶ δὲν καρτερᾶται, κοιμᾶται,
Κι ἐνὸς διτοῦ τὰ διλάνικτα φτερούγια τὸ σκεπάζουν.
Κι δι Βάνταλος ἔσφυνθεται, καινούργια διάτα βγάζει
«Μήν τὸν πειράξει τὸ νιὸν τὸ γλυκοκοιμισμένο,
Τόργαψε δι Μοῖρα βασιλιάς νὰ σητλωθῇ σὲ θρόνον.
Κι διτις μαχαίρι καὶ φωτιά τὴν δηκαλιδ τάνογει.
Κι δι νιὸς ὑψώθη βασιλιάς καὶ κάθησε σὲ θρόνον.
Κ’ ἥρθε καὶ μάννα καὶ σκονψε πρὸς τὸ παιδί της,
[καὶ εἰπε]

«Σοῦ πρέπει ἔσένα, ἀγάπη μου, βασιλικὸν στεφάνι,
· Εσένα εἶναι πατρίδα σου τ’ Αλέξανδρου καὶ πατρίδα
Τοῦ πιὸ μεγάλου βασιλιᾶ, ποῦ τοῦ Βουκέφαλου εἶται
· Ο καβαλλάρης, καὶ στερεὰ τοῦ κόσμου δι καβα-

[λάρης]:
Κ’ εἶται δὲ δι πατέρος σου χρυσοῦ δεντροῦ κλωνάσι,
Καὶ πέτρα ἔγα δικαστερῆ κορώνας ἀγιασμένης.
Αἷμα στὶς φλέβες σου κρατᾶς ἀγιοκαστανιάτο.
Τὸ δέντρο τῶν Ἀρσάκηδων αἰλώνια καὶ ἀκόμα αἰλώνια
Σὲ Δύση καὶ σ’ Ανατολὴ βασιλικὰ θὰ σπείρῃ.
Κι ἀκόμ’ ἀεροζυγιάζονταν διτοῦς μὲ τὰ φτερά του.

Τέτοια δροσιὰ ζωτάνεψε καρδιὲς μαραζωμένες
Καὶ τέτοια αὐγὴ προφητικὰ τὸ γλυκοχάραμά της
Μέσα στὸ νοῦ τὸ ξάπλωσε τᾶχαρον σκλάβου κόσμου,
Κι ἀς ἔκαε τὸ μεσημερό τὸν θεριστὴ λιοπύρι.
Τὸ δρυιο τὸ μακροφτέρον γρεούγιασε καὶ πάει,
· Ομως τὸ μάργεμα ἔστεκε τοῦ ἱσιον του γὰρ πάντα.
Κ’ ἔτοις ἀπὸ κείνη τὴ στιγμῆ καὶ ἀπὸ τὴ μέρα ἐκείνη
Τὸ νιὸ τὸν είχαν ιδνισμα καὶ τὸν προσκυνοῦσαν.

(Ἐργα, καθάρα μου ἐπική, μέσ’ ἀπ’ τὸ μονοπάτι
Ποῦ πῆρες, καὶ ἀκολούθα τον τὸ δρόμο σου σὰν πρῶτα).

* * *
Καὶ τοῦ μιλάει δι βούργαρος δι ταύρου δι Κρουνάγος.
— Ποιὸς εἶσαι, ἐσὺ δι περήφανος καὶ διρχοντομαθη-

[μέρος;

— Εἰμαι τῆς χήρας τὸ παιδί, μονάρχιβή της κλήρα.
— Παιδί, ποιὸς εἶναι δι τόπος σου, πῶς λέγει τὸ χω-
[ριό σου;
— Μακεδονία δι τόπος μου καὶ Νίκη τὸ χωριό μου.
— Ερχεσαι στὸ παλάτι μου, παιδόπουλο δικό μου,
Νὰ μοῦ βασιτῆς τὴ βέργα μου, τάξματα νὰ μοῦ ζώνης,
Νὰ μοῦ σελλώνης τάλογο, καὶ νὰ μὲ παραστέης
Πάντα, καὶ τὴν πορφύρα μου στὴν πλάτη ἐσὺ τὰ

[πλώρη,
Νᾶχης περίσσια τάγαδά, καντάρια τὸ χρυσάφι;
— Ιολλὰ τὰ ἔτη, ωργά μου, καὶ ἡ χάρη σου μεγάλη,
“Οπον εἶναι χῶμα δικλάβωπο δικό μου εἶναι παλάτι,
Δουλεύω μόνο διπ’ ἀγαπῶ κι δπον μὲ λαχταροῦνε,
Κ’ ἔγω εἶμαι τὸ παιδόπουλο στὸν ίδιο τὸν ἐαυτό μου.
Ρήγα, βαρειά εἰν’ ἡ βέργα σου γὰρ τὰ δικά μου χέρια,
Κι δητας μοῦ τύχη διματωσιά, τὴ ζώνω τοῦ πορ-

[μιοῦ μου.
· Η μάννα μου δὲ μ’ ἔμαθε τὴν τέχνη τῆς στολιστας,
Καὶ μέσα στὸ χρυσάφι σου τὸν ὑπρο μου θὰ χάσω.

· Ο νιὸς ἔτοις ἀποφίθηκε στὸν τοάρο τὸν Κρουνάγο,
Τὰ λόγια τὰ λεβέντικα τὰ εἰπε γλυκὰ σὰν κόρη
Καὶ τοῦλαμψε στὸ πρόσωπο τριανταφυλλένια λάμψη.
Καὶ συγνεφιάζει δι βασιλιάς καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ φρε-

[γνάζουν,
Φέρθηκε δι νιὸς ἀπόκοτα, καὶ θάνατος τοῦ πρέπει.
· Ολόρθος ἀπ’ τὸ θρόνο του τινάζεται δι Κρουνάγος,
Φιλεῖ τὸ νιὸ στὸ μέτωπο, τοῦ λέει παλληκασία.
— Γύρων, παιδί, στὴ μάννα σου καὶ τρέξε στοὺς δι-

[μιοὺς σου,
Καὶ γλέντησε τὴ νιότη σου, χαίρον τὴν ἀφοβια σου,
Κι διν εἶσαι λιονταρόπουλο, εἶμαι καὶ ἔγω λιοντάρι!»

Σὰν ἀγριέψῃ ἡ θάλασσα καὶ σηκωθῇ ἡ φουργούνα
Καὶ τὸ καράβι πάει, καὶ ἡ ἔργα τρίψαλο τὸ κάμη,
Κ’ οἱ ταξιδιώτες μαίωχτοῦν ἔρμοι σὲ μὰ βαριούλα,
Καὶ φέρονται καὶ δέρονται μερόνυχτα καὶ πᾶνε
Καὶ μιὰν ἀπέραντη ἐρημιά ἀπὸ νερὸ τοὺς τρώει,
Κ’ ἔζαφρ’ ἀπάντεχα βαθὺλα λευκὸ παννὶ ἀντικρύσουν
Π’ διο σαλεύει, ἀνοίγεται, καὶ ἔρχεται καὶ σιμώνει,
Δὲ χαίρονται τέτοια χαρά, μὲ τέτοιο δὲ μεθάνε
Μεθύσι, τὰ περίγυρα δὲ δέργουνε μὲ τέτοιο
Βουτέδι γιορτῆς καὶ διασασμοῦ, τὰ χέρια δὲν ὑψώνουν
Πρὸς τὸ οὐράνια γκαρδιακὰ σὲ τικητήριο ὅμνο,
Σὰν τὴ χαρὰ καὶ τὴ βοή καὶ τὴ γιορτὴ τοῦ κόσμου
Στὸ διαναγύρισμα τοῦ νιοῦ, στὴ νίκη τοῦ λεβέντη.
Κι ἀκούστη τότε ἔνα πουλὶ κρυμμένο σ’ ἔνα δέντρο,

· Καὶ τοῦ μιλάει δι βούργαρος δι ταύρου δι Κρουνάγος.
— Ποιὸς εἶσαι, ἐσὺ δι περήφανος καὶ διρχοντομαθη-

[μέρος;

Κι ἀκούστη καὶ τραγούδαγε πασίχαρο τραγούδι
Δὲν κελαΐδάει σὰν τὸ πουλί, σὰν ἀνθρωπός μιλάει
· Εχτὲς γλυκονοιμῆθημα καὶ εἶδα μέσ’ στρειρό μου
Τῆς Πόλης τὸ καμίονα, τῆς Πόλης τὸ παλάτι,
Καὶ στὴν αὖλη τοῦ παλατιοῦ κατάμεσα ἔνα δέντρο,
Δέντρο κυπαρισσόδεντρο, χρυσά είται τὰ κλαδιά του,
Χουσά τὰ φύλλα του, χρυσή καὶ ἡ φίλα καὶ ἡ κορφή

[τιον,

Καὶ στὴν κορφή του κάθονταν περήφανος λεβέντης,
Κ’ εἶναι τῆς χήρας τὸ παιδί, τῆς χήρας τὸ καμάρι.
Περιφανέψου, Ἀνατολή, καὶ ἤλιοφτόνα, Δύση,
Κ’ διό. Κωσταντιούπολη, βάλε τὰ γιορτερά σου.
Γένος μακεδονίτικο καπούριο ξεφιερώνει,
Κι διπλώνει για βλαστάρια του στὸν κόσμο βασιλιάδες,
Κ’ εἶναι τῆς χήρας τὸ παιδί τὸ πρωτοβλάσταρο της.
· Ανοίγει καὶ ἡ χρυσούπορεια καὶ διάπλατη προσμένει
Οι βασιλιάδες νὰ διαβοῦν μὲ τὶς χρυσὲς κορδῶνες.
Σηκάτε τὴ γῆ καὶ μέσα της κρυφήτετε νιροπιασμένοι,
Σαρακηνοὶ καὶ Νομαροὶ καὶ Βούργαροι καὶ Ρούσ-

[τιοι!»

1886, 1904.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΠΡΟΔΟΤΕΣ

δὲν εἶναι οἵσοι σαλιαρίζουνε, μέρες τώρα, στὶς Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες πῶς πρέπει, σῶνει καὶ καλά, ἡ Εύρωπη νὰ κάνει ἐκεῖνα ποὺ θὰν τὴ δικτάξει τὸ Θέρισο. ‘Αλλοίμονο! Οὔτε γιὰ προδότες δὲν εἶναι ἴκανοι αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι. Εἶναι μοναχὰ ἀνόητοι καὶ κάνουν τοὺς Εύρωπαίους νὰ πιστεύουν πῶς ἡ Ἐλλάδα μεταμορφώθηκε τώρχα τελευταῖα σ’ ἔνα ἀπέραντο βλακοκομεῖο, ἀφοῦ ἐκεῖνοι, οἱ δημοσιογράφοι μαθέσι, οἱ διερμηνευτές, νὰ πούμε, τῆς κοινῆς γνώμης, ἀγωνίζουνται ποιὸς νὰ ξεπεράσει τὸν ἄλλονες στὴν κουταμάρα.

Θέλετε καὶ ἀπόδειξη; Μὰ μιὰ μοναχά; Γράφηκε πῶς ἡ Κρητικὴ Βουλὴ θὰ παρακαλέσει τὶς Δυνάμεις νὰ τραβήξουν τὸ στρατό τους ἀπὸ τὴν Κρήτην καὶ νάφτησουν τὴν Ἐλλάδα νὰ στείλει δικό της στρατό. Ξέρετε πῶς κρίθηκε αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ‘Αθηναίους πατριώτες; ‘Ως... ἐνέδρα!! καὶ ὡς σχέδιον καταχθοίνοι!! «Ἀδύνατον, φωνάζει μιὰ πατριωτικωτάτη καὶ ἐσπειρινωτάτη ἐφημερίδα, νὰ φαντασθῶμεν ὅτι Κρήτες, καὶ δὴ πολιτευόμενοι Κρήτες, ἦτο δυνατὸν νὰ υποπέσουν εἰς τοιαύτην τόσον χονδροειδῶς γενομένην ἐνέδραν!!»

‘Αδύνατε Δον-Κιχῶτε! Ποῦ νὰ πιάσεις χαρτωτικὰ μπροστά στοὺς ἀπογόνους σου!...

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ*

(Ἀπὸ τὸ «Mercure de France» 1 τοῦ Ἀπρίλη 1905)

· Απὸ τὴ μιὰ μεριὰ οἱ ἀσυμβίβαστοι δοχαστὲς (ἀραιώθηκαν τώρα) ποῦ δὲν παραδέχονται στὸ λεξικὸ τους τίποτε ποὺ νῆχη νέα καταγωγῆ καὶ ἀπὸ τὴν ἀλληλὴ τὴ μεριὰ οἱ συμβιβαστικοὶ, ποῦ νὰτ μὲν δὲν τὴν παραδέχονται καὶ αὐτοὶ τὴ γραμματικὴ τοῦ λαοῦ, μὰ μεταχειρίζονται διπωσδήποτε τὴ δημοτικὴ σύνταξη καὶ τὶς κοινὲς λέξεις· ἀνακμεταξῦν στοὺς δια-
* * *

παραδέχονται καὶ τὴ μεριὰ τὴν πρόφαση πῶς διαλέγουν. Συγχαὶ σ’ ἔνα περιοδικό ἀπὸ τὴ μιὰ σελίδα ώς τὴν ἄλλη μπορεῖ νὰ

δείχνει φανερά τὸν ζεπεσμὸ τῆς καθαρεύουσας, ἔχει τὴν ἔξιστη πῶς κρατιέται μακριὰ ἀπὸ κάθε δογματικὴν ὑπερβολὴν. Σύμφωνα μὲ αὐτό, δὲν εἶναι πιὰ ἔναγκη νὰ καναβαφτιστῇ στὴν καθαρεύουσα δ, τι ἀπὸ καιρὸ πιὰ ἐκφράζεται μὲ τὴ δημοτική ἀλλὰ καὶ μήτε ποὺ πρέπει νὰ δίνεται δι δημοτικὸς τύπος στὶς λέξεις ποὺ ἀκόμα δὲν τὸν πήρανε τὸν τύπο αὐτό.

· Ή θεωρία αὐτὴ λογική, μὰ μοναχὰ διτανεῖται γιὰ τὸ λεξικό (γιατὶ καὶ ἡ γαλλικὴ γλῶσσα, διτανεῖται γιὰ γίνη γλῶσσα ἐπιστημονικὴ καὶ φιλοσοφικὴ, διτανεῖται ἀπὸ τὴ λατινικὴ τοὺς ὄρους ποὺ τῆς λείπανε)· μὰ γιὰ τὴ γραμματικὴ ἡ θεωρία αὐτὴ γεννάει ἀπορίες. Ἐν τοσούτῳ, δι τὸ δημοτογήσευμε, φαίνεται σὰ δύσκολο καπάσιος ἡ πόλις πόλεως, ποὺ γίνεται στὴ δημοτικὴ πόλη πόλης, νὰ πάρῃ πληθυντικὸ ἀλλὸ ἀπὸ τὸ πληθυντικὸ τῆς ἀρχαίας σὲ εἰς γιατὶ καὶ οἱ περισσότερες λέξεις ποὺ ἀνήκουν στὸ παραδειγματικό τοῦ, εἴται τὸ δημοτογήσευμε, φαίνεται σὰ δύσκολο καπάσιος ἡ πόλις πόλεως, ποὺ γίνε

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἑξατερικό φρ. χρ. 10
20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, 'Ομονοίας, 'Υπουργείου Οικονομικῶν, Σταθμοῦ Τραχιοδρόμου ('Ο. Φθαληματρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου ('Ομόνοια) τὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουγνάρα, 'Εξάρχεια), στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Στὸν Πειραιᾶ: Καπνοπωλεῖο Γ. Επροῦ. δδ. Βουδουλίνας ἀρ. 1, σιμά στὸν Τρούμπα. 'Η συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΠΟΤΕ

τὸν δὲ χαιρέτησε τὴν σημαία. Στρατιωτικὸς δὲν εἶπεν γιὰ νάναι ὑποχρεωμένος νὰ τὴν χαιρετήσει. Τοὺς ἄλλους πάλι, τοὺς πολῖτες, πὸν τὴν χαιρετούσαντα, τὸν εἰλεγενθεῖσαν. Βοὲ ἀδεօφε, κι ἀν τὴν χαιρετοῦν, τὸ νάνον γιὰ νὰ δεῖξουν, σ' ὅσους τὸν βλέποντα, πὼς εἶναι πατριῶτες. 'Υποκρισία, λέει, καὶ στὴ σημαία, καθὼς καὶ στὴν ἐκκλησία μὲ τὶς ψευτομετάνεις. Πιστεύεις σὲ θεό; Δὲν εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ τὸ τελαλήσεις. Πιστεύει τὸ μέσα σου. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴ σημαία.

Ἐπειτα δὲ φίλος σὰ νὰ πρεπότανε καὶ λγο. 'Η σημαία, εἴλεγε, συμβολίζει τὸ 'Εθνος. Νὰ χαιρετᾶς τὸ 'Εθνος ἀπὸ τὴν μιὰ μεριδὴ, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ τὸ βρίζεις μὲ τὸ φέρομό σου, πὸν δὲ διάλογος τὰ φέρονται τὶς περισσότερες φορὲς νὰ εἶναι ἀντεμπονικό,

λατρεῖας τοῦ ματιοῦ πρὸς τὴν μορφή, γνώρισμα χαραχτηριστικὸ τῶν πραγόνων τους, ἐπιμένουνε μὲ ὅλα τους τὰ δύνατά την. Θωρὰ τὴν πανάρχαια καὶ συνθηματικὴ τῆς λέξης, γυρεύοντας νὰ κρατήσουν, μαζὶ μὲ τὸ φόρεμα, καὶ τὴν ἀρχοντιά της. 'Ἄς εἴμαστε συγκαταβατικοὶ πρὸς αὐτοὺς ἔμεις ποὺ μὲ τόσο πάθος φιλονεικοῦμε ἵδη γιὰ τὸ ὄφθογραφικὸ λέξημα.

Γ'

Καὶ δόμως, ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο καιρό, κάτι ἄλλο καλοδείχτηκε στὴ γλώσσα. Πλήθυναν οἱ ἀδιάκοποι καλόφωνοι ἥχοι, λιγόστεψε δὲ φωνητικὸς χωματισμός, ἀπλώθηκε δὲ ἡ ἀντακισμός. Κ' ἔτσι ἡ νέα λαλία πῆρε κάτι τι—πῶς νὰ τὸ πῶ—πιὸ κυματιστὸ καὶ πιὸ λεπτὸ χρωματισμένο, κάτι τι σὸν ἔνας πέπλος μελαχροικὸς ποὺ βρίσκεται μέσα στὸν καινούριο ἑλληνικὸ γοῦ καὶ ποὺ φάίνεται: σὰ νὰ κάνῃ πιὸ μουσικὴ τὴν σκέψη, ἀντὶ νὰ τὴν κρατάῃ λαμπερόχρωμη γιὰ τὰ μάτια, σύμφωνα μὲ τάρχατα. Πέρασε ἀπὸ κεῖ ἡ ἀνατολίτικη θάλασσα.

Τὰ πρόσφατα λυρικὰ ποιήματα τοῦ Πέτρου Βασιλεικοῦ λαμπρὰ τήν δείχνουν τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς, τόσο στὴ γλώσσα, δύσι στὸ ρυθμὸ καὶ στὴν προσῳδία.

δὲ γίνεται. Χαιρετῶντας τὴν σημαία του, εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ τὸ κοροϊδεύεις.

Τὴν περασμένην Κυριακὴν, κοντὰ τὸ μεσημέρι, καθότανε δὲ φίλος μὲ δυὸ ἄλλους στοῦ Ζαχαράτου ἀπόξω, στὸ Σύνταγμα. Μίλουσαν γιὰ τὴ Ζαγορίταιανη, ἥσυχα καὶ κριτικά. Άντον κάναντα οἱ Βουργάροι τόπα χρόνια, αὐτὸς δραχινήσαμε νὰ κάνουμε καὶ μεῖς τώρα. Μαχαῖρι στὸ μαχαῖρι. Νὰ λοιπόν. Ζοῦμε κ' ἔμεις. Δὲ μποροῦν πιὰ νὰ μᾶς κατηγορήσουν γιὰ ψόφιους, οὔτε γιὰ λογάδες. Μὲ μιὰ Ζαγορίταιανη τὸν δραγινόδαμε νὰ μᾶς λογαριάζουνε δῶ κι δημητρός. Καὶ θὰ καταφέρουμε καὶ ἄλλα μεγαλύτερα. Τὸ 'Εθνος μπορεῖ νὰχει τὰ στραβά του, μὰ τὴ φυλή μας ζεῖ καὶ θὰ ζήσει.

* Ελεγαν καὶ ἄλλα. Πάντα ἥσυχα. "Οχι μὲ θυμοὺς καὶ μὲ φωνές. Σὰ νὰ κοίναγε πανέντα βιβλίο.

* Εκείνη τὴν σημερινὴν πέρασε καὶ ἡ μονοικὴ συγδεύοντας τὴν φρουρὰ ποὺ πήγαντε στὸ Παλάτι. "Ολοι σηκωθήκανε νὰ χαιρετήσουν τὴν σημαία μας Σημεθῆκε κι ὁ φίλος. "Εβγαλε τὸ κάπέλλο του καὶ σάθηκε μὲ σεβασμὸς ὡς ποὺ πέρασε κι ὁ τελευταῖος στρατιώτης. Δὲ τιράπηκε νὰ χαιρετήσει τὴν σημαία του κείνη τὴν μέρα, οὔτε κατηγόρησε γιὰ θεατρίουν τοὺς ἄλλους ποὺ τὴν χαιρετήσανταν.

* Νά, εἴλεγε θυτερα, ποὺ κ' ἡ σημαία μας ἀπόχτησε ἀνθρώπους δέξιους νὰν τὴν χαιρετοῦντα.

ώτη καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς φευτοαρχαιολάτρηδες.

Μιὰ φορὰ ποὺ κάπια ταραχὴ συνέβηκε στὴ Θήβα ἔνας πολιτευόμενος Θηβαῖος γιὰ νὰ ἡσυχάσει τὰ πράματα ἄρχισε νὰ βγάζει λόγο. Πρῶτα πρῶτα ἀπάγγειλε μὲ πόζα τοὺς πρώτους στίχους ἀπὸ τὸν «Οἰδίποδα τύραννο» τοῦ Σοφοκλῆ: "Ω τέκνα, τοῦ πάλαι Κάδμου νέα τροφή! ...

* Καὶ μόλις τέλιωσε τὴ φράση, κάπιος Θηβαῖος χωριάτης τοῦ φώναξε:

* — Τι εἰν' αὐτὰ ποὺ μᾶς λέει; Πότε θὰ πάψεις νὰ μιλᾶς Γερμανικά;

* 'Ο χωριάτης αὐτός, δὲν τόχει γιὰ τίποτα νὰ μᾶς πεῖ δι Μιστριώτης, πώς εἴτανε βαλμένος ... ἀπὸ τὸν κ. Ρεινάχ γιὰ νὰ ἔξευτελίσει τὴν ἑταίρια πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων δραμάτων!

ΚΑΛΟ

σημάδι κι αὐτό, ἀφοῦ ἄρχισε καὶ μέσα στὴ Βουλὴ νὰ λέγεται ἡ 'Αλήθεια. Στὴ συνεδρίαση τῆς Τρίτης δὲ βουλευτὴς 'Εμμιονίδας κ. Ρέπουλης τὰ εἰπε παστρικά καὶ ἔστερα καὶ θὰ μᾶς δώσει τὴν ἔδεια νὰ μεταφράσουμε μερικὰ χρυσά λόγια του σὲ γλώσσα ἀνθρωπινὴ γιὰ νὰν τὰ νιώσουν κ' οἱ Κρανιδιώτες ποὺ τιμηθήκανε βγάζοντάς τον βουλευτή.

* Εἶναι καιρὸς νὰλλαξούμε, φώναξε. "Ισα μὲ τώρα πολιτευτήκαμε δῆλοι ἔχοι σύφωνα μὲ τὴ συνεδρησή μας καὶ μὲ τὶς ἔθνες παράδοσες καὶ προσδοκίες. Δὲν ἔχουμε κανένα δικαίωμα νὰ μιλήσμε γιὰ στρατὸ καὶ γιὰ στόλο, ἀφοῦ σαράντα αἰλάκερα χρόνια δὲν καταφέραμε νὰ στερώσουμε τὴν τάξη καὶ νὰ καθαρίσουμε τὴ χώρα μας ἀπὸ τοὺς φυγόδικους καὶ τοὺς ζωκλέφτες. Δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ μιλήσμε γιὰ ἔξωτερη ἔμμυνα, ἀφοῦ δὲν τὰ καταφέραμε νάχουμε ἔξωτερη διοίκηση. Ποῦ θὰ στηριχθοῦμε γιὰ νὰ ἀνορθώσουμε τὰ οἰκονομικά μας καὶ νὰ ἔτοιμόστουμε γιὰ πόλεμο τὴ χώρα μας; "Ολα εἶναι σάπια καὶ σὲ σάπια χώματα δὲ θεμελιώνυνται τὰ έθνη. "Ολοι φταῖμε γι αὐτό, κ' ἔκεινοι ποὺ κυβέρνησαν ἵσα μὲ τώρα τὴ χώρα κ' ζήσεις ποὺ τὴν κυβερνοῦν. Μά κι ἔλεψεις αὐτὴ τὴ Βουλὴ κ' ἄλλη, κ' ἔμεις, τὸ 'Εθνος πρέπει νὰ ζήσει καὶ θὰ ζήσει στοὺς αἰῶνες!

* Ο κ. Ντεληγιάννης ἀπαντῶντας στὸν κ. Ρέπουλη, εἶπε πώς τὰ λόγια του δὲν είχαν καμιὰ βάση. Βεβαιώτατα. Βάσην ἔχουν μονάχα οἱ ψευτοπαγγελίες του καὶ τὰ κομματικά του τερτίπια.

* Καὶ βέβαια θὰ εἶταις ἀξιολόγητο πράγμα δημοκρατικῶτας λαὸς τῆς γῆς νὰ καταντήσῃ καὶ τὶς ἰσημερίδες του νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὶς διαβάζῃ εὖκολα. "Ολος δὲ πόπος, δήλω η Παιδεία ἐνεργοῦνε μὲ τὴν καθαρεύοντας. Αύριο, χωρὶς ἄλλο, θὰ ἐνεργήσουνε μὲ τὴ μιχτὴ γλώσσα. Στοχαζόμας πῶς δὲν πολιτικὴ κατάσταση πολὺ ἐπηρεάζῃ τὴ γλώσσακτὴ ἀνάπτυξη, μπορεῖ νὰ γίνη καὶ τὸ ἀντίθετο.

* Καὶ ἀλληλινά η 'Ελλασδα ὄρεγεται νὰ ξαναρθρῇ καπιά δύναμη καὶ χάρη, πρέπει πρῶτα νὰ ξαναποχτήσῃ τὴν ήθική της ένότητα, μέσα στὴ θαυμαστὴ ζωντανή της γλώσσα, καὶ νὰ μὴ τὴ σπαταλεύῃ σὲ ἀνωρέλευτα γυρίσματα πρὸς τὰ περασμένα. Εἶναι ἀληθεία πῶς κ' οἱ ὄπαδοι τῆς καθαρεύοντας τοὺς ιδίας αὐτὴν ἐνότητας ἔχουν τὴν ἀξιωση πῶς δουλεύουν. (Πατρίδα, θρησκεία, γλώσσα, ἔνα εἶναι).

* 'Ας συμφωνήσουν οἱ κυβερνητες γιὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας μὲ δῆλο τὸν ἑλληνικὸ λαό, καὶ θὰ γίνη ἕνα μεγάλο βῆμα προσδευτικό. Γιατὶ οἱ ιδέες δὲν μποροῦνε νὰ κατέβουνε στὸ λαὸς παρὰ φερμένες μὲ μιὰ γλώσσα ποὺ νὰ τὴν μιλήσει, νὰ τὴν καταλαβάνουν καὶ νὰ τὴν αἰσθάνωνται δῆλοι. Αύτὸς εἶναι ποὺ στοχαστηκαν καὶ οἱ γενναῖοι τοῦ «Νουμέζ» ίδρυτες καὶ δόμας δη Νουμέζ» μπορεῖ νὰ μὴν ἔχῃ φτά-

πέρα στὸν Καρκαβίτσηδες, οἱ Παπαδιαμάντηδες, οἱ Πασσαγιάνηδες φροντίζουν τῷρα μὲ μεταχειρίζωνται φυσικώτερα τὴν ἀληθινὴ τους γλώσσα.

H «ΕΣΤΙΑ»

τῆς περαισμένης Τρίτης παρακάλεσε μ' ἔνα σμορφό ἀρθρουδάκι της τὴν Πριγκηπίσσα Σορία νὰ ὄρονται νὰ μὴ ρημαχτοῦν καὶ φέτος τὰ δάσοι γιὰ νὰ στολιστοῦν στήμερα γιορτάσιμα οἱ στρατῶνες, ὅπως γίνεται κάθε χρόνο. Οἱ σημαῖες φτάνουν, εἶπε πολὺ σωστὰ ἡ «Ἐστία», κ' εἶναι περιττὸς κάθε ἄλλος στολισμός.

Ἡ καλὴ μας Πριγκηπίσσα ποὺ ἀγκάπτει καὶ προστατεύει τὰ ἐλληνικὰ δάσοι, θὰ συγκινηθεῖ ἀπὸ τὴν σύσταση τῆς «Ἐστίας» καὶ τόχουμε γιὰ βέβαιο πώς ἂ δὲν καταρέρει τίποτα γιὰ ψέτος, τοῦ χρόνου ὅμως ὅρισμένα θὰ ἐμποδίσει τὸ ἀδικιολόγητο αὐτὸ συνήθιο.

Ἄν είναι ἀπεραίτητο νὰ γιορτάζουν οἱ στρατιῶτες τὸ Πάσχα κάτω ἀπὸ πεῦκα, μποροῦν ἀξιόλογα ἔντι νὰ φέρουν τὰ δάση στοὺς στρατῶνες, νὰ μεταφέρουν τοὺς στρατῶνες τοὺς στὰ δάση αὐτὴ τὴν μέρα. "Ετοι τὸ Πάσχα γιορτάζεται ἡμερώτερα.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΑ ΓΛΕΝΤΙΑ

Φίλατας «Νουμᾶ».

Ἐδιάβασες τὰ «Παναθηναϊκα» τῆς 31 τοῦ Μάρτη, ὅπου ὁ ταχτικὸς ἀναγνώστης σου καὶ πιστὸς ἀποστηματῆς τῶν ὅσων γράφεις κ. Γρ. Εενόπουλος, μιλάει γιὰ τὸ Ρομάντο τοῦ Ψυχάρη «Ζωὴ καὶ Ἀγάπη στὴ Μοναξιά»; Ἐγὼ τὰ διάβασα καὶ—ἀφοῦ μονάχος του τὸ Κητάει—σὰν χριστιανὸς τόνε λυπήμαι γιὰ τὰ ὅσα ἔγραψε. Δὲν εἴμαι καθόλου κακὸς ἀνθρωπὸς καὶ γι' αὐτὸ μὲ πιστὲς λύπηση ἀληθινὴ ἔμα βλέπω κανένα ἀγαθὸν χριστιανὸν νὰ.... σοβαρεύεται. Ξέρεις βέβαια πῶς νὰ σοβαρότητα, καὶ στὸν χριτικὸν ἀκόμα περισσότερο, ζυγόνει στὸ γελοῖο ὅπως λένε κ' οἱ φίλοι τοῦ κ. Εενόπουλου Φραντζέζοι. Ἐγὼ τὴν μονομαντία νὰ πολυδικάζω καὶ νὰ παρακολουθῶ τὴν ἔργαστα ὅλων τῶν δικῶν μας ποὺ ἀνακατεύονται στὰ γράμματα, κι ἀκόμη νὰ προσέχω στὸ τί λένε κ' οἱ ἄλλοι γιὰ τὸν καθένα ἀπ' αὐτούς. Κ' ἔτσι ξέρω ὅτι μιὰ φορά δ. κ. Εενόπουλος ἐπερνοῦσε—καὶ

σει τὴν κυκλοφορία τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων». Ὁπωσδήποτε ἡ Ἐλλάδα, γενιλασμένη γιὰ μὲ στιγμὴ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ της, ἔχρισε κάπως νὰ τοὺς ὑποτείνεται τοὺς πρώτους τῆς δασκάλους, τοὺς γάλλους. Ἡ Γερμανία εἶναι τῆς μόδας· μὰ πρέπει νὰ ποῦμε καὶ τὸ δίκιο τῆς γειτόνισσάς μας. Ἐξαίρετη δισκαλίσσα στὰ στρατιωτικά, ἔχει ὅμοια καὶ φωτεινένους ἀνθρώπους, κηρυγμένους πρόμαχους τῆς δημοτικῆς γλώσσας, σὰν τὸν Κρουμπάχερ καὶ σὰν τὸ Dieterich. Ἐγὼ πιστεύω πῶς οἱ Ἑλληνες θὰ αἰσθάνωνται πάντα πῶς εἶναι σιμώτερα σ' ἐμὲς πχρά σὲ κάθε ἄλλο ἔθνος, μὲ τὰ αἰσθήματα, μὲ τὸ χαραχτήρα, μὲ τὶς ἀγάπεις.

Ἀκόμα καὶ τὸ ξετύλιμα τῆς νέας γλώσσας τὸ ἀναλυτικὸ φυνερά γυρίζει πρὸς αὐτὸ τὸ σημάδι, μὲ ὅλο ποὺ συχαίνεται ἡ γλώσσα αὐτὴ τὰ ἀφηρημένα μας νεολατινικά.

Ἡ Ἐλλάδα πρέπει νὰ προσπαθήσῃ νὰ ξαναβοῇ τὸν δαυτό της. Ἀπὸ τώρα, ἀν νιώθῃ μέστα τῆς τὴν ἐνέργεια καὶ τὴν ἐξυπάρχα ποὺ ἡ ταιριάζει, μπορεῖ νὰ σαρώσῃ ἀπὸ πάνω τῆς ὅλους τοὺς σχολαστικούς, καὶ ὅλο τὸ συρφέτο, ποὺ τώρα μὲ τὸ ἔνα καὶ τώρα μὲ τὸ ἄλλο, τὴν κρατάει σὲ παντοτεινὴ διανοητικὴ σκλαβιά.

Κανεὶς δὲν κάνει μήτε ποὺ ξεκάνει μιὰ γλώσσα.

τοῦθεις καὶ δὲδιος—γιὰ κριτικὸς moderniste μὲ κάπι γραφίματά του ὅμως τώρα στὰ τελεύταια χρόνια θέλησε νὰ πάρῃ, καὶ τὸν πῆρε μὲ τὸ σπαθί του, τὸν τίτλο τοῦ enfantin κριτικοῦ. Δὲ μὲ πιστεύεις; Γιὲ πρόσεξε μὲ καὶ θὰ μὲ πιστέψῃς, ὅπως θὰ μὲ πιστέψῃ πρώτα—πρώτα δὲδιος δ. κ. Εενόπουλος. Λέει μέστα στὸ—δὲς τὸ ποῦμε ἔτσις ἀφοῦ τὸ θέλη—κριτικὸ χρθρὸ του: «Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Ψυχάρη είναι παιδαγωγικὸν ὑπὸ ἔννοιαν ὑψηλοτέραν» καὶ παρακέτου: «Ἡ βάσις, ἐπὶ τῆς διπολίας ἐστήριξε τὴν ψυχολογίαν τῆς μοναξίας, εἶναι ἀληθινὴ, σχεδὸν (τὶ πετυχημένο αὐτὸ τὸ σκεδόν!) ἐπιστημονικὴ.» Καὶ ὅμως δὲ διστάζει νὰ πη σὲ λίγο, δὲτι δ. κ. Ψυχάρης τοῦ φαίνεται φεύγος ψυχολόγος: γιατὶ; — «Ω λογικὴ ποὺ κρύπτηκε καὶ τόσο δυσκολόβρετη ἔγινες γιὰ τὸν κ. Εενόπουλο; Γιατὶ, λέει, τὸν κάνει νὰ σκέφτεται καὶ νὰ συζητῇ καὶ «ἀδιάφορον ἀντί πορφητὴ νὰ δειχθῇ διὰ συλλογισμῶν ἀληθινώτερος.» Ἡ ψυχολογία τοῦ κ. Ψυχάρη (πρόσεξε: εἶπε παραπόνου πῶς εἶναι ἀληθινὴ καὶ ἐπιστημονικὴ) φαίνεται «αὐθικότεστος, φανταστική.» Πιστεύεις τώρα, δὲτι δ. κ. Εενόπουλος εἶναι κριτικὸς enfantin; Σταρματῶ γιατὶ δὲ θέλω νὰ πῶ πολλά. Πολλὰ εἶπε—καὶ ἀλλοίμονο! πάντα λέει—καὶ δ. κ. Εενόπουλος καὶ δὲν είναι σωτὸ νὰ παίρνουμε τὰ ζένα δικαιώματα. Λέει κάμποσα καὶ γιὰ τὴ γλώσσα, μιλεῖ καὶ γιὰ λέξεις. Ἐγὼ δὲ θὰ πῶ τίποτα, γιατὶ δὲ θέλω νὰ μὲ λυπηθοῦν οἱ γριστιανοί. Τί διάσολο! εἶναι: ἀνάγκη νὰ γίνουμε ὅλοι ἀξιολύπητοι;

Δικός σου.
Ο Κόντε-Βαλέρης

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Φίλατας Νουμᾶ,

Διαβάζω στὸν «Ἀγῶνα» τώρα τελεφταῖα τὴν ἀπάντηση τοῦ κ. Σκιά στὴν ἐπίκριση τοῦ Γλωσσικοῦ του βιβλίου, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ «Νουμᾶ» ἀπὸ τὸν κ. Σπ. Ἀναστασιάδη. Δὲ σκοπέω νὰ πῶ τίποτα γι' αὐτὴ, ἐπειδὴ δὲν ἔχω καμία ὅρεξη νὰ καταβάσωμαι σὲ συζήτησες καὶ μήτη τρομάξῃς. Αὐτὰ δὲς τὰ ξεμπερδέψουνε κεῖνοι ποὺ τὰ μπερδέψουν. Θέλω νὰ πῶ διμάς κάτι: γιὰ ἔνα πράκτικα, ποὺ ἐλπίζω, δὲτι θὰ τὸ προσέξῃς καὶ τοῦ λόγου σου. Είδα στὴν ἀπάντηση τοῦ κ. Σκιά νὰ γίνεται λόγος γιὰ τύπους τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης γλώσσας: ἐκεῖ ποὺ δ. κ. Ἀναστασιάδης λέει δὲν ζέρει ποὺ τὸν τύπο τῆς καθαρεύοντας νὰ πάρουμε γιὰ σωστὸν: τὸ ξέρουν ἡ τὸ ξέρουσι

καὶ δ. Σκιάς ἀπαντάει μὲ τὸ ἰδιο ἐπιχείρημα λέγοντας ποὺ τὸ πότε ἀπὸ τὴ δημοτικὴ νὰ δεχτοῦμε γιὰ σωστὸ: τὸ θὰ γράψῃς ἢ θὰ γράψεις. Καὶ τὸ ἐπιχείρημά του τὸ παίρνει ἐπὸ τὸν ἰδιο τὸ «Νουμᾶ». Αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ σκεφτῶ λίγο καὶ νὰ σῦν φανερώσω τὴν ιδέα μου.— «Δὲ θαρρεῖς πῶς θὰ τανατώσου τοὺς τουλάχιστο ὅλοις γράφουν στὸ «Νουμᾶ» σὲ μερικὰ σημεῖα καὶ νὰ κρατήσουνε μιὰ γιὰ πάντα δυσιομορφους τύπους, σὲ καποὶ τοὺς λέξεις ποὺ συγχόνεται χυπῶνται στὸ μάτι;» Τὸ ξέρω, πῶς εἶναι δύσκολο ἀκόμα νὰ νομοθετηθῇ ἡ ὄρθογραφία στὴ γλώσσα μας, κι ἀκόμα δυσκολότερο, γιατὶ ὅλοι μας θέλουμε νὰ κάνουμε τὸ σοφὸ καὶ τὸ δάσκαλο καὶ νάνολουθοῦμε καθένας δικὴ μας γραμματική. Μὰ τέλος πάντων ἔκει ποὺ ἡ συνεννόηση είναι εὔκολη, ἀς γίνη κάπι γιὰ μὴ μολυφάνεται αὐτὴ ἡ ἀναρχία στὴ γλώσσα: «Ἄξηρα στὸ ἀναφορικὸ «πῶς». Ἄλλοι τὸ γράφουν—τὸ παράδειγμα τὸ παίρνων ἀπὸ τὸ ἰδιο φύλλο—μὲ δέξια κι ἄλλοι μὲ περισπωμένη. Τὸ ἰδιο καὶ τὸ ἀναφορικὸ «πῶς». Τὸ «είναι». Ἅλλοι εἶναι κι ἄλλοι εἶνε. Τὸ δεύτερο καὶ τὸ τρίτο πρόσωπο τῆς ὑποταχτικῆς ἄλλοι τὸ γράφουν μὲ γιὰ ἄλλοι μὲ εἰ. Καὶ σὲ μερικὰ ἄλλα ποὺ ἔσεις οἱ ίδιοι θὰ τὰ ζέρετε καλύτερα ἀπὸ μένα. Νὰ κι ἄλλο ἔνα. «Καλύτερος τὴν καλύτερα;» γιατὶ καὶ μὲ τὶς δύο γραφές τὸ βλέπω στὸ «Νουμᾶ». Σ' αὐτὴ ἀπάντων, θαρρῶ πῶς δὲ θὰ ήταν ζηκημα νὰ συφωνούστε καὶ νὰ δεχόσαστε ἔνα τύπο, γιὰ νὰ μὴ μορφῇ νὰ μῆς πῆγε καὶ κανένας πλοτες. «Α θέλης ρίζει τὴν ιδέα· ποιὸς ζέρει τὶ μπορεῖ νὰ βγῆ.»

*Ενας μπερδεμένος.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Περιέργο. «Ο «Ἐσπερινδὲς» γλωσσολόγος κ. Γλάρρερ κάνει πῶς δὲν καταλαβαίνεις δσα δὲν τοὺς συφέρνουν. «Ετοι τέκνα καὶ μὲ τὸ ἀνούσιο ἐπίγραμμα γιὰ τὸν κ. Βαρλέντη ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ περασμένο φύλλο. «Αν είτεν ἀνθρωπὸς μὲ καὶ πιστὴ, θὰ θυμό:ανε πῶς ἐδῶ καὶ τρεῖς μῆνες δημοσιεύματα ἔνα ἐπίγραμμα στατυρικὸ γιὰ τὸν κ. Παλαμᾶ, σταλμένο ἀπὸ τὴν Κυκαρισία, ποὺ μᾶς τὸδώκεις δὲν τὸ δημοσιεύεις; Τὸ παραπέδεψανε τὸν κ. Παλαμᾶ! Περιττὴ κάθε ἀλλή ἐξηγηση. — κ. Ζ. Ελ. Βρίσκετε, λέτε, εμερικὰ ψεγάδια» στοὺς «Ζωντανοὺς καὶ Πεθαμένους»; Νὰν τὰ γράψετε, νὰ μὰς τὰ στείλετε καὶ θὰν τὰ δημοσιεύετε μὲ μεγάλη εὐχαριστητη. Αὐτὸ μὰς ἐλειπεις τώρα, νὰ ένθουσιαζόμαστε μονάχα μὲ τὰ παινέματα... — κ. Ν. Στρ. Καλό. Θὰ δημοσιεύετε. — κ. Παραξενόπουλο. «Οχι, δὲ κ' έται! Πάντα καὶ δέν κάνει λίγο νερὸ στὸ κρασί. *Ας λένε. Αὐτοὶ θὰ βαρεθοῦνε, δχι εμεὶς ποὺ τοὺς ἀκοῦμε καὶ διασκεδάζουμε.

ἀπὸ τὴν ἀρχιτεχτονικὴ τους γιὰ νὰ χτίσῃ ἄλλους ναούς, ταξιριάζοντάς τους πρὸς τὶς νέες ἀνάγκες.

Μὰ καὶ γιὰ τὸ ἄλλο θὰ χρησίμενε τὸ παρθένο μέρμαρο ποὺ μένει θαμμένο στὴ ἐλληνικὰ βουνά, παρὰ γιὰ νὰ σκαλιστοῦνε τὰ κατανούρια ἀγάλματα μὲ τοὺς σκορπισμένους καὶ κομμένους ἀπὸ τώρα ὅγκους στοὺς κάμπους της ἀπάντου τοὺς γιομάτους ἀπὸ ἐρεπτια;

D. ASTÉRIOTIS

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ Τῷ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

ΔΕΚΕΤΑΙ 3—5 Μ.

Μὰ ποιὸς θὰ φιλονεκτήσῃ τὸ ἀξιωματικὸ τοῦ Σολωμοῦ; «Ἄς ἀγαπᾶς ἡ